

Порадовська С.Д.
Житомирський державний технологічний університет, м. Житомир
Науковий керівник: Бондарчук В.В.
 к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки
Житомирський державний технологічний університет, м. Житомир

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС

Станом на 2014 рік Європейський союз став головним торгівельним партнером України. Обсяг торгівлі товарами та послугами між Україною та ЄС становив 44297,4 млн. дол. США або 35,8% від загального обсягу торгівлі України. Експорт товарів та послуг до країн ЄС за згаданий період дорівнює 20302,1 млн. дол. США або 31,8% від загального обсягу експорту товарів та послуг України. В свою чергу, обсяг імпорту з країн ЄС сформувався у обсязі 23995,3 млн. дол. США або 40,0% від загального обсягу імпорту в Україну (Табл.1). У порівнянні з 2013 роком спостерігається зменшення негативного сальдо на 7117,4 млн. дол. США та склалося у розмірі 3693,2 млн. дол. США [1].

Таблиця 1. Баланс торгівлі товарами та послугами у 2014 р. (млн.дол.США) [1]

Показник	2014 рік	2013 рік	2014/2013	
			млн. дол. США	%
ЗТО всього по Україні	123 897,3	158 178,9	-34 281,6	78,3
ЗТО з ЄС	44 297,4	51 128,6	-6 831,2	86,6
Питома вага у загальному обсязі	35,8%	32,3%		
Експорт всього з України	63 890,5	74 832,3	-10 941,8	85,4
Експорт до ЄС	20 302,1	20 159,0	143,1	100,7
Питома вага у загальному обсязі	31,8%	26,9%		
Імпорт всього до України	60 006,8	83 346,6	-23 339,8	72,0
Імпорт з ЄС	23 995,3	30 969,6	-6 974,3	77,5
Питома вага у загальному обсязі	40,0%	37,2%		
Сальдо всього по Україні	+3 883,7	-8 514,3	12 398,0	
Сальдо з ЄС	-3 693,2	-10 810,6	7 117,4	

Основні товари, які склали значну частину експорту до ЄС є: чорні метали, зернові культури, електричні машини і устаткування, руди, шлаки та зола, енергетичні матеріали, насіння і плоди олійних рослин.

Основними торгівельними партнерами України в ЄС у 2014 році стали: Великобританія (19,4%), ФРН (16,5%), Кіпр (13,8%), Нідерланди (6,0), Австрія (5,2%), Польща (5,0%). Серед послуг, наданих країнам ЄС, скоротилися обсяги транспортних послуг на 171,2 млн. дол. США, ділових – на 135,2 млн. дол. США, пов'язаних з подорожами, – на 32,1 млн. дол. США, пов'язаних з фінансовою діяльністю, – на 24,7 млн. дол. США. Натомість зросли обсяги послуг у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних послуг на 113,9 млн. дол. США [1].

Головні імпортери послуг з України: Великобританія (23,3%), Кіпр (16,6%), ФРН (16,4%), Австрія (5,4%), Польща (4,9%), Нідерланди (4,3%).

Серед послуг, одержаних від країн ЄС, скоротилися обсяги роялті та інших послуг, пов'язаних з використанням інтелектуальної власності, – на 405,2 млн. дол. США, ділових – на 315,9 млн. дол. США, у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних – на 181,3 млн. дол. США, транспортних – на 129,4 млн. дол. США. Натомість зросли обсяги послуг, пов'язаних з подорожами, на 55,4 млн. дол. США [1].

З квітня 2014 р. Євросоюзом в односторонньому порядку було запроваджено режим автономних торговельних преференцій на товари, що походять з України. Пільговий торговельний режим є складовою розширеного пакету економічної та фінансової допомоги ЄС Україні [1].

Відповідний Регламент Європейського Парламенту та Ради ЄС № 374/2014 від 16.04.2014 р. про скасування або зниження мит на товари, що походять з України набув чинності з 23 квітня 2014 р [1].

Автономні торговельні преференції передбачають: 1) скасування ввізних мит на 94,7% від усього обсягу промислових товарів та на 83,4% сільськогосподарських товарів та продуктів харчування; 2) застосування нульових тарифних квот на ряд товарів агропромислового комплексу.

За основу рівнів введення торговельних преференцій були взяті домовленості щодо лібералізації доступу до ринку ЄС в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у перший рік дії режиму вільної торгівлі між сторонами [1].

Підставою для отримання торговельних преференцій є наявність преференційного сертифікату походження товару форми EUR.1, що видається уповноваженими органами України (на даний час – територіальними підрозділами ТПП України) [1].

Підсумок 2015 року підтвердив тенденцію виходу двосторонньої торгівлі між Україною та Європейським союзом на перше місце серед усіх країн світу, з якими Україна підтримує торговельні відносини.

Проте незважаючи на певний позитивний ефект від переорієнтації України на європейський ринок, відбулося різке падіння обсягів двосторонньої торгівлі, що відображає домінуючу тенденцію 2015 року по скороченню глобальної зовнішньої торгівлі України.

Згідно з актуалізованими даними Держкомстату України (станом на 20.01.2016 р.), у січні-листопаді 2015 року загальний оборот торгівлі товарами між Україною та Європейським Союзом становив 25 697 млн. дол. США (Табл. 2) [2].

На основі даних неведених у таблиці 2 обсяг експорту товарів до країн ЄС у січні-листопаді 2015, прослідковується скорочення обсягів експорту на 26%. Імпорт товарів із країн Європейського союзу скоротився на 26,9%. За даними Державної служби статистики України, протягом січня-листопада 2015 року спостерігалось зростання українського експорту до ЄС по наступних окремих категоріях товарів: живих тварин, продуктів тваринного походження – на 18,1%, маси з деревини та інших волокнистих матеріалів – на 1,3%, виробів з каменю, гіпсу та цементу – на 23,4%, промислових товарів – на 1,7%, виробів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату – на 231,4%.

Таблиця 2. Баланс торгівлі товарами у січні – листопаді 2015 р., згідно актуалізованих даних Держкомстату станом на 20.01.2016 р. [2].

Показник	Січень-листопад 2015 р.	Довідково	
		Січень-листопад 2014 р.	2015/2014, %
ЗТО, млн.дол.США	25 697	34 958,8	-26,49
Експорт з України, млн.дол.США	11 685,3	15 790,95	-26%
Імпорт до України, млн.дол.США	14 011,7	19 167,85	-26,9%
Сальдо для України, млн.дол.США	-2 326,4	-3376,9	31,1%

Питома вага даних товарів становить лише 4,5% від усього українського товарного експорту до країн-членів ЄС [2].

Водночас значно скоротилися обсяги експорту до ЄС наступних важливих категорій товарів: продукції рослинного походження – на 20,8%, жирів та олії – на 22,9%, готових харчових продуктів – на 16,3%, мінеральних продуктів – на 47,1%, продукції хімічної промисловості – на 40,2%, шкур необроблених – на 16,8%, текстильних матеріалів та виробів – на 16,2%, взуття та головних уборів на 19,3%, перлів – на 32,4%, недорогоцінних металів – на 30,9%, засобів наземного транспорту, літальних та плавучих апаратів – на 23,5%, оптичних приладів та апаратів – на 22,1% [2].

Посилаючись на данні про зовнішньо-торгівельну діяльність України з країнами Європейського союзу можна зробити висновок, що найуспішнішим в зовнішній торгівлі для України був саме 2014 рік оскільки саме у 2014 році спостерігається значне підвищення обсягів експорту до країн Європейського союзу у порівнянні з 2013 та 2015 роками, оскільки 2015 році спостерігався значний спад обсягів експорту до країн ЄС в основному на 26% [2].

Список джерел та літератури

1. Офіційний сайт міністерства закордонних справ України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/ukraine-eu-trade>.
2. Офіційний сайт міністерства закордонних справ України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/trade-and-economic/ukraine-eu-trade>